
Antopäivä: 1.4.2021	Voimaantulopäivä: 1.4.2021	Voimassa: Toistaiseksi
------------------------	-------------------------------	---------------------------

---

Lainsäädäntö, johon ohje perustuu:
Komission asetus (EU) N:o 1178/2011 Artikla 10

Muutostiedot:
Revisio 1. Uusi ohje

Sotilashyvitysraportti helikopterit

Tämän raportin tarkoitus on määritellä menetelmät ja vaatimukset, joilla sotilaspalveluksen aikana hankittujen lupakirjojen, kelpuutusten ja oikeudet voidaan muuntaa lentomiehistöä koskevan Komission asetuksen (EU) N:o 1178/2012 liitteen I osan FCL mukaisiksi lupakirjoiksi, kelpuutuksiksi ja oikeuksiksi.

Tämä raportti täyttää jäsenvaltiolle lentomiehistöä koskevan asetuksen 10 artiklassa asetetut vaatimukset, mikäli se haluaa muuntaa sotilaspalveluksen aikana hankittua koulutusta ja kokemusta osan FCL mukaisiksi lupakirjoiksi, kelpuutuksiksi ja oikeuksiksi.

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Sotilasilmailun helikopterilupakirjojen kansalliset vaatimukset.....	2
2.1	Reservin sotilaslentäjä ja sotilaslentäjä.....	3
2.2	HH-helikopterin päällikkökelpuus, miehistöyhteistyökoulutus, NVG-kelpuus.....	3
2.3	NH90-tyyppikelpuus, perämieskelpuus ja mittarikelpuus.....	3
2.4	NH90-päällikkökelpuus.....	4
2.5	Lennonopettajakelpuudet.....	4
2.6	Koelentäjäkelpuus, EASA class 1 ja 2.....	4
3	Muutokoulutusvaatimukset PPL(H) lupakirjaa varten.....	4
3.1	Edellytykset.....	4
3.2	Teoriakoulutusvaatimukset.....	4
3.3	Lentokoulutusvaatimukset.....	4
3.4	Lentokoe.....	5
4	Muutokoulutusvaatimukset CPL(H) lupakirjaa varten.....	5
4.1	Edellytykset.....	5
4.2	Teoriakoulutusvaatimukset.....	5
4.3	Lentokoulutusvaatimukset.....	5
4.4	Lentokoe.....	5
5	Muutokoulutusvaatimukset CPL(H) lupakirjaa ja IR(H) kelpuutusta varten.....	6
5.1	Edellytykset.....	6
5.2	Teoriakoulutusvaatimukset.....	6

5.3	Lentokoulutusvaatimukset	6
5.4	Lentokoe	7
6	Muutokoulutusvaatimukset ATPL(H)lupakirjaa ja IR(H)kelpuutusta varten.....	7
6.1	Edellytykset	7
6.2	Teoriakoulutusvaatimukset	7
6.3	Lentokoulutusvaatimukset	7
6.4	Lentokoe	7
7	Lennonopettajakelpuus.....	7
7.1	Edellytykset	7
7.2	Teoriakoulutusvaatimukset	7
7.3	Lentokoulutusvaatimukset	7
7.4	Pätevyyden arviointi.....	8
7.5	Rajoitetut oikeudet	8
7.6	Maavoimissa lennetyn lennonopettajakokemuksen hyvittäminen	8
8	Muut kelpuutukset.....	8
8.1	Yölentokelpuus	8
8.2	Koelentokelpuus	8
9	Lisätiedot....	8

1 Johdanto

Tämän raportin on tehnyt Liikenne- ja Viestintävirasto yhteistyössä Maavoimien Esi-kunnan kanssa. Raportin tarkoitus on määrittellä ne vaatimukset, joiden perusteella kansalliset sotilashelikopterilentäjien lupakirjat ja kelpuutukset voidaan muuntaa lentomiestä koskevan asetuksen mukaisiksi lupakirjoiksi ja kelpuutuksiksi.

Puolustusvoimien helikopterilentäjät voivat hakea komission asetuksen (EU) No 1178/2011 osan FCL mukaista lupakirjaa Liikenne- ja Viestintävirastolta perustuen maavoimien antamiin lupakirjoihin, kelpuutuksiin ja todistuksiin, Maavoimissa ja Il-mavoimissa lennettyyn lentokokemukseen sekä tämän raportin asettamiin muunto-koulutusvaatimuksiin. Tässä raportissa esitetään ne vaatimukset, joiden täyttämällä osan FCL mukaiset lupakirjat ja kelpuutukset voidaan myöntää.

2 Sotilasilmailun helikopterilupakirjojen kansalliset vaatimukset

Puolustusvoimien sotilashelikopterilentokoulusta annetaan Maavoimien alaisessa Utin jääkäriyrykmentin Helikopteripataljoonassa. Helikopteriohjaajan opinnot ovat osa Maanpuolustuskorkeakoulun akateemista sotilasopetusta. Vuodesta 2010 al-kaen kaikki Maavoimien helikopteriohjaajat ovat yliopistotasaisen Bologna-prosessin mukaisia sotilaslentäjiä (lentoupseeri).

Maavoimien sotilashelikopterilentäjien koulutus on ollut aikaisemmin jakaantunut upseerien sotilaslentäjäkoulutukseen (lentoupseeri) ja opistoupseerien sotilaslentäjänkoulutukseen (ohjaajaupseeri). Molemmissa koulutuksissa annettu sotilaslentokoulutus on lentokoulutuksen ja ohjelmien osalta vastaava.

Tässä raportissa ei ole mainittu Puolustusvoimien helikopteriohjaajien valmius- ja taktisia kelpuuksia.

Puolustusvoimien helikopteriohjaajakoulutus sisältää seuraavat kokonaisuudet:

2.1 Reservin sotilaslentäjä ja sotilaslentäjä

Ilmavoimien reserviupseerikurssilla suoritettu GO1/VN1 lentokoulutusohjelma, lentokoulutusteoriat (PPL teoriat vast.). Hyväksytysti suoritettua koulutuksen jälkeen ohjaajille myönnetään reservin sotilaslentäjän todistus. Osa ennen vuotta 2005 valmistuneista helikopteriohjaajista on suorittanut reservin sotilaslentäjän todistuksen sijaan siviilihyväksytyyn CPL(H) koulutuksen.

Helikopteriohjaajien koulutus jatkuu Maanpuolustuskorkeakoulun sotatieteen kandidaatin opinnoilla. Hyväksytysti suoritettua koulutuksen ja teoriakoulutuksen jälkeen helikopteriohjaajat valmistuvat sotatieteen kandidaatiksi ja saavat sotilaslentäjän todistuksen. Koulutus pitää sisällään GO2/VN2-lentokoulutusohjelman sekä ATPL(A) teoriakoulutuksen (vuoden 2010 jälkeen valmistuneet).

Ohjaajien helikopterilentokoulutus aloitetaan kandidaatin kolmantena vuotena. Koulutus pitää sisällään HH-peruslentokoulutusohjelman (HH1) (tyyppi-, mittari-, suunnistus-, yö- ja osastolentokoulutuksen) sekä helikopteriteoriat että HH-tyyppi-teoriat.

2.2 HH-helikopterin päällikkökelpuus, miehistöyhteistyökoulutus, NVG-kelpuus.

Sotilashelikopteriohjaajien koulutus jatkuu sotilaslentäjän virassa sotatieteen kandidaattina. Suoritettuaan loppuun HH-peruslentokoulutuksen (HH 1) ja hyväksytysti suoritettua ilma-aluksen päällikköharjoittelun jälkeen ohjaajille myönnetään HH-päällikkökelpuus.

Helikopterilentokoulutus jatkuu HH-jatkokoulutuksella (HH2), koulutuksen tavoitteena on antaa perusteet miehistöyhteistyöstä ja NVG-lentämisestä. Koulutus sisältää mm. NVG-kurssin/lennot ja Miehistöyhteistyökurssin (MCC). Hyväksytysti suoritettua jatkokoulutuksen jälkeen ohjaajat ovat oikeutettuja monimoottorihelikopterikoulutukseen ja saavat NVG-kelpuutuksen.

2.3 NH90-tyypikelpuus, perämieskelpuus ja mittarikelpuus.

Monimoottorihelikopterikoulutus jatkuu NH-lentokoulutusohjelmalla, joka sisältää NH90-tyyppiteoriakoulutuksen sekä NH90-lentokoulutusohjelman (tyyppi-, mittari-, suunnistus-, yö-, NVG-, osastolentokoulutus).

Hyväksytysti suoritettua koulutusohjelman jälkeen ohjaajalle myönnetään NH90 tyyppikelpuus, perämieskelpuus ja mittarilentokelpuus monimoottoriselle helikopterille.

Osa ennen vuotta 2005 valmistuneista ohjaajista ovat saaneet ensimmäisen monimoottorihelikopterikoulutuksen, joko Isossa-Britanniassa (Royal Air Force MEARW-lentokoulutusohjelma) AB412 helikopterilla tai Puolustusvoimissa lennettyään MI-8-lentokoulutusohjelmat.

2.4 NH90-päällikkökelpuutus.

NH90 päällikkökoulutus sisältää NH90-päällikkölentokoulutusohjelman, päällikkö-teoriaopinnot ja valvotun päällikköharjoittelun. Osioiden hyväksytyn suorituksen jälkeen ohjaajalle myönnetään NH90-päällikkökelpuutus.

2.5 Lennonopettajakelpuutukset

Lennonopettajakoulutus sisältää HH- ja NH90-tyyppilennonopettajan koulutusohjelmat ja lennonopettajan teoriakoulutuksen. Osa helikopteriohjaajista lentää myös Ilmavoimissa VN/GO-lennonopettaja kelpuutuksen ennen helikopterien tyyppilennonopettajuutta.

HH-lennonopettajakoulutuksen lentojen, lennonopettajan teoriaopintojen sekä hyväksytysti suoritettun lennonopettajan auskultoinnin jälkeen ohjaajalle myönnetään HH-lennonopettajakelpuutus.

NH90-lennonopettajakoulutuksen hyväksytyn suorituksen jälkeen ohjaajalle voidaan myöntää NH90-tyyppilennonopettajakelpuutus.

2.6 Koelentäjäkelpuutus, EASA class 1 ja 2.

Osa Puolustusvoimien helikopteriohjaajista saa ulkopuolisen koulutusorganisaation kautta EASA class 1 ja 2 koelentäjäkoulutuksen. Koulutus hyväksytään puolustusvoimissa 1 tai 2 tason koelentäjäkelpuutukseksi.

3 Muuntokoulutusvaatimukset PPL(H) lupakirjaa varten

3.1 Edellytykset

- a. Hakijalla on oltava sotilaslentäjätodistus helikoptereille
- b. Hakijalla tulee olla osan MED mukaa myönnetty 2. luokan lääketieteellinen kelpoisuustodistus

3.2 Teoriakoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee saada kertauskoulutus ATO:ssa tai DTO:ssa PPL(H) lupakirjaa varten sekä saada ATO:n tai DTO:n suositus viranomaisen teoriakokeisiin
- b. Hakijan on suoritettava hyväksytysti viranomaisen PPL(H) teoriakokeet

3.3 Lentokoulutusvaatimukset

- a. ATO:n tai DTO:n tulee suorittaa hakijalle arviointilento, määriteltävä mahdollisesti tarvittavan kertauskoulutus ja antaa kertauskoulutus
- b. Mikäli arviointilennolla, lentokoulutuksessa tai lentokokeessa käytetty helikopteri on tyyppiltään eri mikä maavoimissa lennetty, tulee hakijan suorittaa tyyppikoulutus tähän helikopteriin. Kertauskoulutus voidaan sisällyttää tyyppikoulutukseen.
- c. Hakijan tulee täydentää tarvittaessa lentokokemustaan ATO:n tai DTO:n valvonnassa siten, että osan FCL kohdan FCL.210.H vaatimukset täyttyvät. Maavoimissa lennettyyn lentoaikaan voidaan lisätä 5min rullausaikaa jokaista lentoa kohden.

3.4 Lentokoe

- a. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti PPL(H) lentokoe lupakirjan myöntämistä varten

4 Muuntokoulutusvaatimukset CPL(H) lupakirjaa varten

4.1 Edellytykset

- a. Hakijalla tulee olla sotilaslentäjän todistus helikoptereille
- b. Hakijalla tulee olla HH-päällikkökelpuus
- c. Hakijalla tulee olla osan MED mukaan myönnetty 1. luokan lääketieteellinen kelpoistodistus

4.2 Teoriakoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee saada ATO:ssa kertauskoulutus CPL(H) tai ATPL(H)/VFR aihealueista, suorittaa hyväksytysti ATO:n teoriakokeet kaikista aihealueista ja saada ATO:n suositus viranomaisen teoriakokeeseen
- b. ATO:n tulee huomioida 100 KSA vaatimukset kertauskoulutuksessa sisältäen arvioinnit
- c. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti viranomaisen CPL(H) tai ATPL(H)/VFR teoriakokeet.

4.3 Lentokoulutusvaatimukset

- a. Mikäli arviointilennolla, lentokoulutuksessa tai lentokokeessa käytetty helikopteri on tyypiltään eri mikä maavoimissa lennetty, tulee hakijan suorittaa tyyppikoulutus tähän helikopteriin
- b. ATO:n tulee suorittaa hakijalle arviointilento, jonka perusteella se määrittelee mahdollisen muuntokoulutuksen CPL(H) lupakirjaa varten ja antaa tämän koulutuksen. Tämä arvio voidaan suorittaa tyyppikoulutuksen yhteydessä ja muuntokoulutus voidaan yhdistää tyyppikoulutukseen
- c. Hakijan tulee tarvittaessa täydentää lentokokemustaan ATO:n valvonnassa siten, että se täyttää Osan FCL lisäys 3 kohdan J. 8 vaatimukset. Maavoimissa lennettyyn lentoaikaan voidaan lisätä 5min rullausaikaa jokaista lentoa kohden.

4.4 Lentokoe

- a. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti lentokoe CPL(H) lupakirjaa varten osan FCL lisäys 4 mukaan sekä tarvittaessa tyyppikelpuus lentokoe osan FCL lisäys 9 mukaan, nämä lentokokeet voidaan yhdistää

5 Muuntokoulutusvaatimukset CPL(H) lupakirjaa ja IR(H) kelpuutusta varten

5.1 Edellytykset

- a. Sotilaslentäjän todistus
- b. NH90 perämies tai päällikkö kelpuutus sekä 1. luokan mittarikelpuutus
- c. Hakijalla tulee olla osan MED mukaan myönnetty 1. luokan lääketieteellinen kelpoisuustodistus
- d. Hakijalla tulee olla voimassa oleva hyväksytysti suoritettu osan FCL mukainen-kielitaitokoe

5.2 Teoriakoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee saada ATO:ssa kertauskoulutus ATPL(H)/IR tai CPL(H) ja IR(H) aihealueista, suorittaa hyväksytysti ATO:n teoriakokeet ja saada ATO:n suositus viranomaisen teoriakokeisiin
- b. ATO:n tulee huomioida 100 KSA vaatimukset kertauskoulutuksessa sisältäen arvioinnit
- c. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti viranomaisen ATPL(H)/IR tai CPL(H) ja IR(H) teoriakokeet

5.3 Lentokoulutusvaatimukset

- a. ATO:n tulee tarvittaessa suorittaa hakijalle arviointilento, jonka perusteella se määrittää muuntokoulutuksen CPL(H)-lupakirjaa ja IR-kelpuutusta varten ja antaa tämä koulutus
- b. Arvioidessaan muuntokoulutusmäärää CPL(H) lupakirjaa ja mittarilentokelpuutusta, monimoottorista helikopterityyppikelpuutusta varten tulee ATO:n ottaa huomioon arviolennon lisäksi hakijan kokonaislentokokemus, viimeaikainen lentokokemus, mittarilentokokemus sekä kokemus yhden ohjaajan miehistönä lentämisestä. Lisäksi ATO:n tulee huomioida kyseisen ilma-alustyyppin OSD vaatimukset sekä osan FCL AMC2 FCL.725(a) kohdan vaatimukset.
- c. Mikäli arviointilennolla, lentokoulutuksessa tai lentokokeessa käytetty helikopteri on tyypiltään eri mikä maavoimissa lennetty, tulee hakijan suorittaa tyyppikoulutus tähän helikopteriin. Tyyppikoulutus voidaan sisällyttää muuntokoulutusohjelmaan
- d. Yhdistetty tyyppikoulutus ja muuntokoulutus tulee kuitenkin olla vähintään 10h josta vähintään 4h ilma-aluksella, mikäli koulutuksessa käytetään FTD 2/3 tason FSTD laitetta monimoottorisille yhden ohjaajan helikoptereille tai 8h josta vähintään 4h ilma-aluksella, mikäli koulutuksessa käytetään FTD 2/3 tason FSTD laitetta yksimoottorisille yhden ohjaajan helikoptereille
- e. Hakijan tulee tarvittaessa täydentää lentokokemustaan ATO:n valvonnassa siten, että se täyttää Osan FCL lisäys 3 kohdan J. 8 vaatimukset. Maavoimissa lennettyyn lentoaikaan voidaan lisätä 5min rullausaikaa jokaista lentoa kohden.

5.4 Lentokoe

- a. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti yhdistetty CPL(H)-, IR(H)- ja tyyppikelpuustulentokoe osan FCL lisäys 4, lisäys 7 ja lisäys 9 mukaan

6 Muuntokoulutusvaatimukset ATPL(H)lupakirjaa ja IR(H)kelpuutusta varten

6.1 Edellytykset

- a. Hakijalla tulee olla NH90 päällikkökelpuus sekä 1. luokan mittarilentokelpuus
- b. Hakijalla tulee olla osan FCL kohdan FCL.510.H (b) mukainen kokemus
- c. Hakijalla tulee olla osan MED mukaan myönnetty 1. luokan lääketieteellinen kelpoisuustodistus

6.2 Teoriakoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti viranomaisen ATPL(H)/IR teoriakokeet

6.3 Lentokoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee suorittaa ATO:ssa usean ohjaajan tyyppikurssi lentokokeessa käytettävää helikopterityyppiä varten

6.4 Lentokoe

- a. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti lentokoe osan FCL lisäys 9 mukaan ATPL(H) lupakirjaa varten usean ohjaajan helikopterityypillä

7 Lennonopettajakelpuus

7.1 Edellytykset

- a. Hakijalla tulee olla HH-lennonopettajakelpuus
- b. Hakijan tulee täyttää osan FCL FCL.915.FI vaatimukset

7.2 Teoriakoulutusvaatimukset

- a. Hakijalle voidaan hyvittää teoriakoulutusvaatimukset ATO:n suosituksen perusteella
- b. Hakijan tulee suorittaa hyväksytysti ATO:n teoriakokeet lennonopettajakelpuutusta varten

7.3 Lentokoulutusvaatimukset

- a. Hakijan tulee läpäistä arviointilento osan FCL FCL.930.FI (a) mukaan.
- b. ATO:n tulee määritellä arviointilennon perusteella mahdollisesti tarvittava kertauskoulutus ja antaa se. ATO:n tulee arvioida hakijan kykyä antaa lennonopetusta siviili-ilmailun menetelmien mukaan

7.4 Pätevyyden arviointi

- a. Hakijan tulee suorittaa pätevyyden arviointi osan FCL FCL.935 mukaan

7.5 Rajoitetut oikeudet

- a. Hakijalle myönnetään lennonopettajakelpuus osan FCL FCL.910.FI mukaan rajoitetuin oikeuksin. Rajoitus voidaan poistaa, kun hakija on antanut lennonopetusta opettajana osan FCL mukaisilla kursseilla vähintään 50 tuntia ja valvonut vähintään 12 lento-oppilaan yksinlentoharjoitusta.

7.6 Maavoimissa lennetyn lennonopettajakokemuksen hyvittäminen

- a. Maavoimissa lennettyä lennonopettaja kokemusta voidaan hyvittää osan FCL mukaisien opettaja- ja kouluttajakelpuuksien ja oikeuksien kokemusvaatimuksia varten mutta vain puolet näistä vaatimuksista. Maavoimissa lennettyyn lentoaikaan voidaan lisätä 5min rullausaikaa jokaista lentoa kohden.

8 Muut kelpuutukset

8.1 Yölentokelpuus

- a. Hakijan tulee olla saanut teoria ja lentokoulutuksen helikopteri yölentokelpuudesta varten Maavoimissa
- b. Hakijan tulee tarvittaessa täydentää lentokokemustaan ATO:n tai DTO:n valvonnassa siten, että se täyttää osan FCL kohdan FCL.810 (b)(2)(iii) vaatimukset. Maavoimissa lennettyyn lentoaikaan voidaan lisätä 5min rullausaikaa jokaista lentoa kohden.

8.2 Koelentokelpuus

- a. Hakijan tulee olla suorittanut koelentäjäkoulutuksen Osan FCL mukaisesti
- b. Hakijan tulee täyttää kohdan FCL.820(d) vaatimukset

9 Lisätiedot

Tästä ohjeesta lisätietoja voi kysyä osoitteesta lupakirjat@traficom.fi ja jarno.keskinvinkka@traficom.fi.

Jukka Sironen
Päällikkö

Jarno Keskinvinkka
Ylitarkastaja